

Аннотація

В статті досліджується проблема оновлення змісту політичного виховання. Дано аналіз політології в системі соціально-гуманітарних знань, розглянуто концепцію соціально-гуманітарної інтеграції в контексті вивчення суспільствознавчих предметів.

Орлова Н. І., Феденко О.О.
Київський національний економічний університет

РОБОТА З ПЕРІОДИЧНОЮ ЛІТЕРАТУРОЮ НА ЗАНЯТТЯХ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Робота з періодичною літературою англійською мовою має складати важливу частину додаткового навчального матеріалу. Вдало організована робота, що систематично ведеться з економічними статтями з газет та журналів розширює можливості викладання в досягненні комплексної виховної та загальноосвітньої мети.

Читання газети англійською мовою під керівництвом викладача розширює світогляд, знайомить з країною, мову якої вивчають, привчає студентів протиставляти і оцінювати факти і події економічного характеру у нас в країні та за кордоном.

Працюючи з газетою, викладач ставить важливу практичну мету – навчити студентів читанню текстів з суспільно-політичної та економічної літератури. Читаючи газету англійською мовою, студенти навчаються отримувати інформацію з тексту оригіналу, набуваючи навичок інтуїтивного сприймання іномовного тексту з безпосереднім розумінням змісту без його перекладу.

Читання газети сприяє також закріпленню і розширенню лексики студентів і оволодінню граматичними структурами англійської мови. Таким чином, систематична робота з періодичною літературою – це ефективний засіб набуття і закріплення необхідних мовних вмінь і навичок для практичного оволодіння мовою.

Статті економічного змісту в цілому підбираються з українських газет та журналів, таких як "Kiev Post", "Eastern Economist", "Ukrainian Business Journal", "Panorama Ukraine", "Welcome Ukraine", "The Ukrainian", "Ukrainian Industrialist", а також англійських видань журналу "The Economist", "Financial Times", та інших.

Працюючи з газетними статтями дуже важливо ознайомлювати студентів з мовою газети, що має певну специфіку, що відрізняє її від мови художньої або

наукової літератури та від розмовної мови.

Прагнення в найкоротший строк повідомити про свіжі новини знаходить відображення як у характері комунікативних завдань так і в мовному їх втіленні. Газета розрахована на велике коло читачів і повинна привернути до себе увагу. Стиль мови газети все більше перетворюється в різновид публіцистичного стилю. Але особливі умови видання газети – стислі терміни підготовки матеріалу, що не дозволяють його ретельно стилістично обробити, тематична повторюваність і обмеженість кола тем – призводять до того, що публіцистичний стиль в газеті часто спрощується, стандартизується, набуває певного лексичного значення, А присутність стандарту породжує газетні штампи, що є характерними для газетної мови.

Таким чином, однією з особливостей газетного стилю є наявність слів і словотворень, що повторюється. Наприклад, вирази “a champion of peace”, “add war”, “vital issue”, “general disarmament”, “nuclear free zone” та ін.

Впадає в око така характерна риса газетного стилю, як часте вживання інтернаціональних слів і неологізмів. Останні представляють безумовний інтерес, тому, що часто є важкими для розуміння.

Неологізми – це слова і словосполучення, створені для позначення нових понять політичного, наукового, або загальноновживаного характеру, створені за діючими у мові створеними моделями і законами або запозиченими з інших мов.

Найбільш характерними засобами створення неологізмів в мові англійської газети є словотворення (словоскладання, афіксація, конверсія, скорочення), заміна значень слів і запозичення з інших мов.

Словотворення.

Словоскладання – це злиття двох або більше основ для утворення нового слова. Наприклад, утворених з допомогою компоненту “in”.

Stay-in – пікетування.

Ride-in – протест проти дискримінації у відношенні проїзду.

Pish-in – протест проти обмеження території лову риби.

Apply-in – вимога рівних можливостей при наймі на роботу,

Sit-in – сидячий страйк.

Разом з тим з компонентом – «in» існують слова, які не мають такого загального значення.

Buy-in – вигідна угода (покриття збитків за рахунок продавця на біржі).

Trade-in – скидка при покупці такого ж товару з умовою повернення товару, що вже був у вжитку,

Brake-in – вторгнення в особисте життя громадян,

Афіксація – це утворення нових слів за допомогою суфіксів і префіксів^
Наприклад: chip – friendship, leadership, lordship.

В газетній лексиці суфікс – ship в сполученні з морфемою "man" утворює абстрагований іменник зі значенням якості, ознакою:

- Bringmanship – балансування на межі війни;
- Kraftmanship – мистецтво впливу на маси;
- Oneupmanship – прагнення бути першим;
- Showmanship – замилювати очі;
- Statesmanship – мудрість державного діяча.

Конверсія – це перехід слова з однієї частини мови в іншу, що призводить до утворення нового слова без зміни його початкової форми,

Висока частотність слів, утворених за конверсією, – одна з відмінних рис газетного стилю. Найчастіше це дієслова, утворені від іменників і іменники, утворені від дієслів. Доречно відмітити, що у новоствореному слові нерідко розвиваються значення лише побічно пов'язані зі словом -основаю. Наприклад, у парі to hit – a hit можна спостерігати цікавий розвиток значення в іменнику. Внаслідок цілого ряду переносів і переосмислень значення – "a hit" стало означати успіх, або те, що має успіх.

Аналогічний розвиток можна спостерігати і в наступних парах – to print – a print В іменнику "print" розвинулось значення тиражу: the total print of editions" – загальний тираж видань. To cut – a cut – іменник набув значення скорочення, урізання, відміни.

Скорочення – це один тип словотворення, також є джерелом неологізмів. Безліч скорочених слів, що особливо часто зустрічаються в заголовках – характерна риса мови газети. Процесу скорочення слів і словосполучень сприяли передусім зовнішні (соціальні) фактори. Це в першу чергу науково-технічний прогрес, який різко збільшив потребу у стислому найменуванні організацій, об'єктів, матеріалів; виникнення телеграфу, що вимагав економії мовних засобів; розвиток засобів масової інформації, що дали можливість запам'ятовування абревіатур широким загалом» Поступово такі слова закріпилися у повсякденному побуті. При читанні газети читач може зустрінутися зі скороченнями, які він не знайде у словниках і довідниках, що є наслідком появи нових понять, що виникають у зв'язку зі швидкошійністю політичних подій, розвитком науки, техніки і таке інше.

Буде корисно дати студентам список найбільш часто вживаних скорочень:

- List of Common Abbreviations;
- ACE – Allied command, Europe – європейське командування НАТО;

- Adv – advertisement – адміністрація;
- Adv – advertisement – реклама, об'ява;
- AP – Associated Press – інформаційне агентство Асошіейтид прес;
- BBC – British Broadcasting Corporation – Британська Радіомовна Корпорація;
- BGN – British Commonwealth of nations – Британська співдружність націй;
- BUP – British United Press – інформаційне агентство Бритиш Юнайтед Прес;
- CBS – Columbia Broadcasting System – американська радіомовна компанія "Колумбія -бродкастінг систем";
- CIA – Central Intelligence Agency – центральне розвідувське управління ЦРУ, США;
- ECM – European Common market: – Європейській спільний ринок;
- EEC – European Economic Community – європейська економічна єдність;
- EPA – Environmental Protection Agency Управління з охорони навколишнього середовищу США;
- IBRD – International Bank of Reconstruction and Development – Міжнародний банк Реконструкцій та Розвитку;
- ICC – International Chamber of Commerce – Міжнародна торгова палата;
- IMF – International Monetary Fund – Міжнародний Валютний Фонд;
- INTERPOL – International Criminal Police Organization – міжнародна організація кримінальної поліції;
- IOC – International Olympic Committee – Міжнародний олімпійський комітет;
- IQ – International Quotient – коефіцієнт розумового розвитку;
- IRC – International Red Cross – Міжнародний Червоний Хрест;
- NASA – National Aeronautics and Space Administration – Національне управління з авіації та досліджень космічного простору;
- NATO – North Atlantic Treaty Organization – Північно-Атлантичний союз НАТО;
- UNO – United Nations Organization – Організація Об'єднаних Націй ООН;
- UNESCO – United Nations Education, Scientific and Cultural Organization – Організація Об'єднаних Націй з питань освіти, науки та культури ЮНЕСКО;
- WHO – World Health Organization – Всесвітня Організація охорони здоров'я.

Абревіатура, тобто скорочення слів до однієї букви, у більшості вимовляється по буквах HO [reitf ou] – home office. Деякі абревіатури, у яких приголосні чергуються з голосними і які нагадують звичні слова, читаються за правилами читання: UNESCO [ju'neskou], WHO [hu:].

Особливі труднощі при читанні газети представляють багатозначні слова,

їх значення проявляється у контексті. Наприклад, power: Ogeai power:

- Great power велика держава;
- State power – державна влада;
- State power – рівні права;
- Emergency power — надзвичайні повноваження;
- Man power – робоча сила.

Суспільно-політичний словник газети в основному можна згрупувати у такі тематичні розділи:

1. Боротьба за мир і роззброєння: cold war, motion on peace, nuclear disarmament, aggression, weapons, peace talks, demonstration, deadlock.
2. Профспілки: pay, picket, employment, political crises, keep wages down, labour force, collective bargaining.
3. Економіка: income, tax, capital investment.
4. Промисловість: industry, automatic equipment, machinery.
5. Торгівля: trade, price, world market, power industry.
6. Вибори: poll, election, vote, presidential candidate, to hold an election.
7. Конференції, угоди, візити: conference, forum, negotiations, to pay a visit, to sign an agreement.

Вчитель визначає такі етапи роботи з газетними текстами, До читання:

1. Ознайомлення студентів з загальним змістом тексту і визначенням мети роботи (вступне слово викладача);
2. Роз'яснення окремих слів, граматичних моделей, словосполучень для зняття ускладнень лексичного і граматичного характеру;
3. Виконання вправ, направлених на контроль розуміння прочитаного і більш повного осмислення змісту тексту;
4. Виконання завдань творчого характеру на основі прочитаного тексту.

Контроль розуміння (засвоєння) здійснюється за допомогою вправ наприклад:

- а) зробіть переказ – резюме (мовне повідомлення в декількох словах і фразях)
- б) зробіть переказ – реферат (письмове повідомлення з виключенням деталей);
- в) переказати текст близько до оригіналу у декілька скороченому вигляді;
- г) скласти план прочитаного тексту;
- д) скласти запитання до тексту і т.д.

Крім різних запитань до змісту, можуть бути рекомендовані інші вправи» що допомагають кращому розумінню прочитаного:

- Choose (five) paragraphs from the leading to give the main idea of each one in as few words as possible.
- Without looking into the reading try to remember the headlines under which the following

sentences can be found.

- Suggest a little for...
- What title would you suggest for the extract describing how... ?
- Divide the text into logical parts and supply a title for each of them.
- Supply titles for 3 passages of the reading.
- Find 2-3 sentences which you can call "Key sentences",
- Try to explain why
- Give some facts to prove that...
- Say whether you think the following statements are false or true
- Discuss the truth or falsity of each of the following statements.

Працюючи з газетою студентам потрібно рекомендувати різні кліше, що допомагають сформулювати вислів їм можуть бути запропоновані підстановці таблиці найбільш вживаних кліше:

The article	is devoted..., deals with, describes...,	
The editorial	is dedicated to..., opens with the ddescription of...,	
The issue	gives the description of..., points out that...,	
	is concerned with..., reviews the events...,	
	dwells on..., stresses...,	
	draws the reader's attention to...,	
	comments on...,	
	discusses the events.	
The article is taken from	the newspaper	
	the journal	
	the magazine	
The article is	entitled	
	headlined	
The headline of the article is...		
The title of the article is...		
The author	shows	the events
The journalist	depicts	the characters
The writer	reveals	the lacks
The playwright	approves	the results
He poet	analyses	the achievements
	describes	the faults
	draws	the problems
	exposes	the drawbacks
	portrays	the competition

Робота з заголовками.

Щоб привернути увагу читачів, заголовки набираються великим шрифтом або виділяються кольором. Вони завжди стислі і помітні. У вітчизняних газетах заголовки особливих труднощів не викликають. Але в іноземних газетах заголовки – складні для розуміння. Це пов'язано з специфікою мови, порушенням мовних норм, еліпсисами, частими використаннями скорочень і

особливою пунктуацією.

Найбільш розповсюдженими випадками еліпсів є такі:

- пропущений артикль і дієслова "to be";
- (The) Day of Great Victory (is) remembered,
- Nicaragua (is) to have (a) new constitution.
- Canada (is) at crossroads.
- пропускається також іноді і зворот "there is" (there are).

Одним із пунктів екзаменаційного білету студентів є читання газетної статті на економічну тему, з наступним письмовим коротким викладом її англійською або українською мовами, Тому всі викладачі нашої кафедри працюють на уроках з газетними статтями.

Викладачем, або студентом під керівництвом викладача робиться методична розробка статті, яка включає різні види вправ. Ця розробка набирається на комп'ютері або друкується на друкарській машинці, потім розмножується на ксероксі у примірниках відповідно до кількості студентів у групі.

Стаття дається як домашнє завдання, або проробляється на уроці: таким чином, ми пов'язуємо знання студентів з економічними проблемами в нашій країні та за кордоном.

Студенти поповнюють свій словниковий запас, розвивається їх розмовна мова і самостійне мислення на задану тему з економіки. Далі подається така розробка статті.

Приклад:

International Monetary Fund (IMF)

Founded in December 1945, the International Monetary Fund (IMF) is an intergovernmental organization whose purpose, as stated in Article I of its Agreement, are:

- to promote international cooperation by providing the machinery for consultation and collaboration on international monetary issues;
- to facilitate the balanced growth of international trade, and contribute thereby to high levels of employment and real income and the development of productive capacity;
- to promote exchange stability and orderly exchange arrangements, and facilitate the avoidance of competitive exchange depreciation;
- to foster multilateral system of payments and transfers for current transaction and seek the elimination of foreign exchange restrictions which hamper the growth of world trade;
- to make the general resources of the Fund temporarily available to members, under adequate safeguards, to permit them to correct maladjustments in their balance of payments without resorting to measures destructive of national or international prosperity;
- to shorten the duration and magnitude of payments imbalances.

The Fund makes financial resources available temporarily with payments problems under a range of policies and facilities, In lending to its members, the Fund is guided by two principles. Firstly, the pool of currencies at the Fund's disposal exists for the entire membership. A member borrowing currency

is expected to return it as soon as its payments problems have been solved, so as 'not to limit other members access. Secondly, before the Fund releases any money from the pool, the member must demonstrate how it intends to solve its payments problems, so that it can repay the Fund within the repayment period which is normally three to five years (but can be up to ten years under certain facilities).

Since 1994, IMF has made available to Ukraine Systematic Transformation Facility and Stand-by Agreement to a total value of over \$2 billion.

I. Remember these words and expressions:

- to promote international cooperation – сприяє розвитку міжнародного співробітництва;
- to provide the machinery – забезпечення механізму;
- to facilitate – сприяти;
- depreciation [ ] – знецінення, зниження;
- to foster – сприяти;
- multilateral system – багатобічна система;
- transfers for current transaction – проведення валютних операцій;
- to hamper – перешкоджати;
- maladjustment – невірне регулювання;
- magnitude – величина, розміри;
- pool – об'єднаний фонд,
- standby agreement – резервний фонд.

II Answer the questions:

1. When was IMF founded?
2. What kind of organization is it?
3. What are its purposes?
4. What members does the Fund make financial resources available to?
5. What principles is the Fund guided in lending to its members?
6. What is the repayment period?
7. What do you know about the relations between IMF and Ukraine?

III. Translate the definition of IMF Ukrainian into English:

Міжнародний Валютний Фонд (МВФ) – міжнародна валютно-кредитна організація, яка має статус спеціалізованої установи ООН, Мета -сприяння розвитку міжнародної торгівлі і валютного співробітництва шляхом запровадження норм регулювання валютних курсів і контролю за їх дотриманням, а також створення багатобічної системи платежів й усунення валютних обмежень.

Використана література:

1. Пінська О.В. Читаємо пресу англійською мовою: сучасна англійська суспільно-політична лексика: Навчальний посібник для навчання читання англійською мовою. – К.: Знання, 1998.
2. Честных Т.В. Читайте газеты по-английски: Учебное пособие для 9 – 10 классов. – М: Евразийский регион, Уникум-центр, 1998.
3. Узунова Л.М. Учись читати газету на англійському мові: Сборник упражнений для учащихся 6 класса школ с углубленным изучением английского языка. М.: Просвещение, 1988.

4. Вінічук В.В. Ефективна робота з газетою та політичною лексикою. Дипломатична академія України. – К.: Демид, 2002.
5. Малявін Д.В., Латушкіна М.С. Работа с газетой на английском языке в средней школе. Пособие для учителя. – М.: Просвещение, 1988.
6. Степанова И.С. Время, события, люди. Книга для учителя английского языка. – М.: Просвещение, 1987.
7. Зражевская Т.А., Козловская И.М. Чтение газеты: пособие по общественнополитической лексике для изучающих английский язык. – М.: Международные отношения, 1990.
8. Старикова Е.Н., Нистеренко Н.Н. British Press: Advanced Reading = Британская пресса: Углубленное чтение. – К.: Логос, 1999.
9. Конков И.Ф. Методика преподавания иностранных языков: учебное пособие для институтов и факультетов иностранных языков. – Мн.: Высшая школа, 1979.
10. Ю.Манси Е.Л. Методические рекомендации и учебные задания к работе над политической лексикой. – К.: КГПИ, 1989.

А н н о т а ц и я

Статья освещает актуальные вопросы работы с периодическими изданиями на занятиях по иностранному языку в вузах. В статье подчеркивается важная роль газеты в процессе обучения как части дополнительного учебного материала. Даны рекомендации по систематической работе преподавателя с газетным материалом для достижения комплексных воспитательных и общеобразовательных целей. Особое внимание статья уделяет подбору источников информации и особенностям газетного стиля. Авторы делятся личным опытом и предлагают ряд упражнений по расширению и активизации словарного запаса и дальнейшего развития навыков устного общения.

Петрова І.В.
Київський національний університет
культури і мистецтв

РОЛЬ ТА ЗАВДАННЯ ДОЗВІЛЛЯ В СТРУКТУРІ ВІЛЬНОГО ЧАСУ ЛЮДИНИ

Дозвілля як процес педагогічної організації дозвіллевої діяльності є принципово новим науковим напрямом. На дозвіллі здійснюється задоволення людських потреб, продиктованих бажанням людини, її інтересами, а не обставинами та соціальними обов'язками. Дієвість та різноманітність такої дієвості – це ті основні складові, що відрізняють дозвіллеві види занять від будь-яких інших. Дозвілля – це передусім діяльність людини у вільний для неї час. Якісність цієї діяльності залежить від культури та морального розвитку самої особистості і є головним чинником її становлення, формування та розвитку. Невміле або неорганізоване використання людиною свого дозвілля призводить до різноманітних проблем: асоціальної поведінки, відсутності вільного часу, перешкоджає процесу самореалізації та саморозвитку особистості.

Наукові дослідження сучасних вчених та практиків (Волощенко Г.,